

1. september 2008

Sundhed for de bedst egnede

Af: Steen Ole Rasmussen

Et sundhedsvæsen, der prioriterer de bedst egnedes overlevelse frem for vi andres, bekræfter den socialdarwinistiske ideologi og giver tilsyneladende mere underholdning for skillingen end den nordiske velfærdsmodel gjorde

Socialdarwinismen gør en dyd ud af overlevelsen. Ud over det at se overlevelsen som en afgørende forudsætning for livet i det hele taget, så ophæver ideologien evnen til at overleve til selve meningen med livet. Darwins evolutionsteori er derimod ikke nødvendigvis ideologiserende i sine beskrivelser af de selektive biologiske processer, der er evolutionsteoriens videnskabelige genstandsområde, selv om den indeholder et brud med f.eks. den kristne værensudlægning.

Da Darwin udgav Arternes oprindelse i 1859, blev den modtaget som en provokation. Beskrivelsen af mennesket som en videreudviklet abe var for meget for datiden. Den kristne skabelsesberetning og de forskellige store teleologiske forklaringsmodeller, hvor formålet med alt føres tilbage til det, en almægtig skaber har lagt i sit værk, er svært forenelig med evolutionsteorien, hvor livet selv i sine faser forklares som ophavet og grundlaget for evolutionens retning og altså i det hele taget uden en forudgivet formålmæssighed eller orden.

Evolutionsteorien gør ikke overlevelsen til meningen med livet. Den beskriver blot de overlevende som dem, der sætter evolutionens retning. De irreversible processer, der sætter den biologiske udviklings retning, har ikke nødvendigvis noget med formålmæssighed at gøre. Det betyder ikke, at livet med dets kvaliteter er bortforklaret i den sammenhæng.

Friheden er markedet

Man kan godt se det at være i live, at overleve, som en forudsætning for oplevelsen af enhver form for mening og

kvalitet uden at ophæve selve overlevelsen til meningen med livet, sådan som socialdarwinismen gør.

Socialdarwinismen sniger sin ideologi ind i mange sammenhænge i det moderne samfund. Cepos, som er den mest feterede ideologiske tænketank i dansk presse, er i bund og grund udtryk for den socialdarwinistiske ideologi.

Den form for rationalisme, der lægges ind bag dyrkelsen af konkurrencen, dereguleringerne, liberaliseringerne og succeskriterier i det hele taget, er dybt inkarneret i den socialdarwinistiske ideologi. Selektiviteten i den fri konkurrence ophøjes her ideologisk til det højeste meningskriterium. Friheden er markedet.

Alle restriktioner i forhold til markedet er udtryk for ufrihed. Man fremstiller markedet som det system af alle, der er bedst til både at skabe og fordele værdier til størst nytte for alle. Den enes succes er på markedets betingelser den andens succes.

Men den socialdarwinistiske ideologi befinder sig i et dilemma. Som alle andre ideologier er den nødt til at skjule de paradokser, der opstår, når noget ophæves til dogme.

For at kunne sælge den socialdarwinistiske tro på markedet, må de mindre egnede, de svage, overbevises om fordelene ved at lade de bedst egnede regere frit på markedets betingelser, og om at det fri marked fører til maksimeringen af produktion og forbrug for alle. Individets hensyn til sig selv, dets egoisme, skal på markedets betingelser gøre, at alle yder sit maksimale, og at der på den måde bliver mest af alt til alle.

Det er kort sagt det budskab monetaristerne har haft held med at sælge på det frie marked siden Ronald Reagan, Margaret Thatcher og Augusto Pinochet forstod budskabet i Milton Friedmanns økonomiske filosofi, den salgbare version af socialdarwinismen.

Begrænset mandat

Problemet er bare, at den enes succes på markedet langt fra altid er den andens succes. Lad os se på fremtiden og 'de bedst egnedes overlevelse i det danske sundhedsvæsen'.

Europa-staten og den danske regering har sammen indført en lang række tiltag i overensstemmelse med den socialdarwinistiske økonomiske filosofi. Ifølge den findes der legitime og illegitime aktører på markedet.

Andelsforeninger, forbrugerejede produktions- og forsyningsselskaber, offentlige virksomheder, det offentlige sundhedsvæsen og staten i det hele taget er enten at betragte som overflødig, skadelig eller bare hæmmende i forhold til markedets konstruktive funktion. Den optimale produktion og fordeling af goderne sker ifølge Milton Friedmann, når de eneste legitime aktører, de ultimativt nytteoptimerende rationelt orienterede økonomiske subjekter, regerer på markedet, kun reguleret af retsvæsnets sikring af ejendomsretten og centralbankens styring af likviditeten.

I det lys skal man se på følgende: Amterne er blevet nedlagt til fordel for regionerne, hvis regi sygehusene nu ligger i. Regionerne kan ikke opkræve skat, som amterne kunne, hvorfor deres budgetter fastlægges af Finansministeriet. Når sundhedsvæsnets således er blevet udsat for 'rationaliseringer' i forbindelse med overdragelsen til regionerne, så kan de kun reagere ved at ændre på fordelingen af de tildelte midler. Lønforhandlingerne i forbindelse med sundhedsmedarbejdernes arbejdsnedlæggelser foregik mellem regionerne og fagforeningerne. Men i virkeligheden var regionernes mandat begrænset. Hvis forhandlingerne var brudt sammen, og regeringen skulle være trådt ind, så ville fagforeningernes sande forhandlingspartner blot være blevet nødt til at agere i sit eget navn, uden stedfortræder.

Nedslidt sundhedsvæsen

Besparelserne på de offentlige sygehuse, der er indført i ly af den omtalte rationalisering, den brede vifte af foranstaltninger, der fremmer private og virksomheders sundhedsforsikringer, behandlingsgarantien, som gør, at de offentlige midler følger patienterne over til de private hospitaler, den europæiske beslutning om at patienter skal kunne modtage behandling over alt inden for

Europa-staten, gør alt sammen at sundhedspersonale og midler flytter mod det private sundhedsvæsen, hvor prisdannelsen er fri!

Ugebrevet Mandag Morgen har påvist det manglende overblik over betydningen for omkostningsniveauet i denne udvikling. Regeringen vil tilsyneladende ikke have for meget fokus på det, der sker med det danske sundhedsvæsen.

Udviklingen inden for sundhedsvæsnets er et godt eksempel på, at det på ingen måde er sikkert, at succes for den ene i fremtiden vil være den andens succes. Hvis omkostningsniveauet i det offentlige sundhedsvæsen styres stramt af en liberal regering, og tilgangen til de sundhedsressourcer, som nu koncentrerer sig om de private hospitaler, i fremtiden vil være betinget af, om man har råd, er forsikret, privat eller via arbejde, så vil nogle opleve, at de velstillede succes ikke længere er deres. For de må vente på at komme til i et nedslidt offentligt sundhedsvæsen, imens de kan se de succesrige komme til i det private med det samme.

For kedeligt

Der er ikke ført nogen form for dokumentation for den overordnede påstand om, at liberaliseringen og konkurrencen på sundhedsområdet er til alles fordel. Det eneste man kan være sikker på, og det er så det egentligt ideologiske mål med hele øvelsen, er, at det skal kunne betale sig at være med på markedet for fuld damp, også i forhold til ens mulighed for at få den bedste behandling i sundhedsvæsnets. Effekten af de indførte behandlingsgarantier, rationaliseringer og liberaliseringer munder ud i, at den enkeltes sygesikring bliver betinget af den individuelle succes på det fri marked, og altså ikke af den andens succes på markedet.

Hvis kampen for overlevelse var sat lidt ud af kraft med det velfungerende offentlige sundhedsvæsen, så kan det godt være, man i fremtiden vil fokusere mere på den socialdarwinistiske mening med tilværelsen igen, når det nu kun er de 'bedst egnede', dem med succes på det frie marked, som har

fri adgang til den bedste del af sundhedsvæsenet. Og så vil vi alle opleve, at kampen om overlevelse er blevet meningen med tilværelsen igen, efter den pladderhumanistiske og socialdemokratiske periode, hvor overlevelsen kun var en forudsætning for det gode liv. Men igen, vi har kun det sjov, vi selv laver, og livet i det nordiske velfærdssystem var åbenbart for kedeligt.

Steen Ole Rasmussen er cand.phil. i filosofi og forfatter til bogen 'Succes eller succes', hvis første bind netop er udkommet på BoD, Books on Demand

Source URL:

<http://www.information.dk/164611>